

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Vaste Commissie Europese Zaken
cie.eu@tweedekamer.nl

Den Haag, 19 april 2018

Betreft: schriftelijke inbreng Nuffic m.b.t. hoorzitting Brexit d.d. 19 april

Geachte Leden van de Vaste Commissie Europese Zaken,

De Europese Unie is voortgekomen uit het ideaal om door intensieve samenwerking conflict op het Europese continent uit te bannen en Europa te verbinden. De oprichtingstekst spreekt over een "steeds hechter verbond tussen de volkeren van Europa". Brexit heeft vergaande consequenties voor de Europese politieke en economische samenwerking. Maar het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU laat op lange termijn mogelijk ook sporen na in onze culturele en maatschappelijke banden.

Juist daarom is het in ons belang in te blijven inzetten op sterke samenwerking in cultuur en onderwijs. Dat kan zowel multilateraal als bilateraal. Bijvoorbeeld door te voorzien in een regeling voor Erasmus+ zoals met Noorwegen en door nationale initiatieven om de banden met het Verenigd Koninkrijk aan te halen.

Aanbevelingen

Daarom doet Nuffic graag de volgende aanbevelingen:

- a. Verzeker de wederzijdse toegang tot EU- en VK-netwerken van onderwijs en onderzoek, zoals (de opvolgers van) Erasmus+ en Horizon 2020
- b. Maak afspraken om het uitwisselen van leerlingen, studenten en personeel mogelijk te blijven maken.
- c. Ontplooï ook nationale initiatieven om de banden met het VK op het terrein van onderwijs, cultuur en uitwisseling aan te halen.

Het VK is sleutelpartner voor Nederland

Nederlandse en Britse onderwijsinstellingen behoren mede door een open cultuur, vergaande uitwisseling en hoge mate van bilaterale samenwerking tot de wereldtop. In de hele onderwijskolom, van primair en voortgezet onderwijs tot hoger onderwijs is er sprake van intensieve samenwerking. Dat gaat onder meer om strategische partnerschappen; onderzoekssamenwerking; uitwisseling van leerlingen, studenten, docenten en stafmedewerkers. Het Verenigd Koninkrijk behoort daarmee tot onze belangrijkste partnerlanden.

Zo is Engeland voor Nederland één van de belangrijkste samenwerkingspartners binnen het Europese onderzoeksprogramma Horizon 2020. Nederlandse en Britse kennisorganisaties werken daarin samen in 1.085 projecten die een waarde van circa €875 miljoen vertegenwoordigen. Daarnaast werken circa 1.600 Nederlanders aan Britse universiteiten. Omgekeerd werken ruim 400 Britse

Nuffic

Kortenaerkade 11
2518 AX Den Haag

Postadres

Postbus 29777
2502 LT Den Haag

Contact

T +31 (0)70 42 60 260
F +31 (0)70 42 60 399
ayazgiii@nuffic.nl
www.nuffic.nl

wetenschappers aan Nederlandse universiteiten. Circa 3.500 Nederlandse studenten volgen een volledige studie in het VK, terwijl ruim 2.000 Britten staan ingeschreven voor een studie in Nederland. Daarnaast zijn er jaarlijks circa 3.000 uitwisselingsstudenten die voor een korte tijd deelnemen aan een studieprogramma in één van beide landen.

Impact op Erasmus+

Erasmus+ is het Europese subsidieprogramma voor onderwijs, jeugd en sport om de Europese kenniseconomie te versterken. Erasmus+ is beschikbaar voor alle niveaus van onderwijs en richt zich in het bijzonder op mobiliteit, strategische partnerschappen en beleidsontwikkeling. Op al deze terreinen is er intensieve samenwerking met Britse partners. Zonder afspraken over wederzijdse toegang ondervindt deze samenwerking nadelige gevolgen

1) Professionalisering en stafontwikkeling

In het funderend onderwijs zijn de relaties met het VK vooral gericht op nascholing van docenten, met name voor vroeg vreemdetalenonderwijs en tweetalig onderwijs, en op schoolpartnerschappen. Een substantieel deel van Erasmus+ subsidies wordt gebruikt voor nascholing in het VK. Wijzigingen in de status van het VK in het programma Erasmus+ hebben dus vergaande gevolgen voor de professionaliseringsmogelijkheden van Nederlandse docenten.

2) Strategische partnerschappen

Het VK is daarnaast een populaire bestemming voor schoolpartnerschappen van Nederlandse scholen in het voortgezet onderwijs. Zeker voor het tweetalig onderwijs bieden ze uitstekende kansen voor leerlingen en docenten om in een natuurlijke omgeving hun Engelse taalvaardigheid verder te ontwikkelen. Bij circa de helft van alle Nederlandse Erasmus+-projecten in het kader van strategische samenwerking is een Britse partner betrokken. Zonder afspraken kan na de Brexit deze vorm van samenwerking niet meer gefinancierd worden via Erasmus+.

3) Uitgaande diploma-mobiliteit Nederlandse studenten

Nederland scoort ruim onder het Europese gemiddelde voor uitgaande diplomamobiliteit (studenten die voor een volledige opleiding naar het buitenland gaan). Het Verenigd Koninkrijk is na België de belangrijkste bestemming voor deze Nederlandse studenten. Nederlandse studenten die in het VK studeren betalen daar nu nog hetzelfde collegegeld als Britse studenten. Zonder afspraken met betrekking tot visa, diploma-erkenning en hoogte van collegegelden, kiezen minder Nederlandse studenten voor een volledige opleiding in het VK. Dat heeft mogelijk tot gevolg dat de Nederlandse uitgaande diploma-mobiliteit verder daalt en de verhouding tussen inkomende en uitgaande diplomastudenten verslechtert.

Het VK is daarnaast de belangrijkste bestemming m.b.t. uitgaande mobiliteit voor deelnemers in het kader van Erasmus+. Bijna 20% van alle Nederlandse

deelnemers kiest voor een studie-ervaring in het VK. Omgekeerd komt bijna 10% van alle inkomende Erasmus+ deelnemers in Nederland uit het VK. Zonder afspraken in het kader van Erasmus+ zijn er negatieve gevolgen van een Brexit voor de mobiliteit en samenwerkingsprojecten tussen NL en het VK in het kader van het programma Erasmus+.

Budgettaire gevolgen

Door de Brexit ontstaat er grote druk op het EU-budget voor onderwijs, onderzoek en innovatie en de bijbehorende programma's zoals Erasmus+ en Horizon 2020¹. Door het vertrek van de Britten ontstaat er in beginsel een gat van €10 miljard per jaar. De lidstaten kunnen beslissen dit gat te dichten door de nationale bijdrages te verhogen of de uitgaven te verminderen. Nederland is een van de grootste netto bijdragers aan de EU-begroting, maar Nederland behoort ook tot de zes grootste ontvangers van financiering uit het Horizon 2020 programma². En 57% van die succesvolle Nederlandse aanvragen, betreft samenwerking met Britse instellingen.

¹ Brexit and the EU Budget: Threat or Opportunity? Policy paper 183, Jacques Delors instituut, 2017

² Horizon 2020: First Results, European Commission 2015